

גליונות לעיון בפרשת השבוע

ערוכים בידי נחמה ליבוביץ - שנה עשירית.

יו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנער

הסתדרות נצי מרחי באמריקה

מהדורה מיוחדת בשביל ההסתדרות הציונית העולמית

המחלקה לחינוך ולתרבות חורגיים בגולה

ל"ג

וישלה (תשי"א)

(למסוק ד' שבמקונו ע' גליון וישלה חס"ו סחיה מוקדם רק למסוק ההוא).

א. שאלות כלליות

1. המפרשים מקשים: מה ראה יעקב לחזור בו מעצתו הראשונה (ל"ב ה"ט) "ויחז אח העם.... לשני מחנות ויאמרו אם יבוא עשו אל המחנה האחת והכחו והיה המחנה הנסאר לפליטה" ואמרו חז"ל (וע' רמב"ם ד"ה והיה המחנה הנסאר לפליטה), שהחזיק עצמו לסלח דברים: לדורון, להפילה ולמלחמה ועכיו - לא מצינו העשה שום חכמה למלחמה וגם לא מצינו מחצת לשני מחנות אלא סדר ילדיו על אמותיהם. כל אם ובניה עמה - ומה גרם לו לשנוי זה?

2. מה גרם לו לעזו סתורכ לבו ורץ לקראת יעקב אחיו "ויחבקו ויפל על צוארו ויסקחו", האם הפך הדורון לבו, סתור לבו יעקב או היתה סבה אחרת בדבר?

3. יד' עד אשר אבוא אל אדוני סעירה
יבמות ס"ה ע"ב ואמר ר' אלי: עא משום ר' אלעזר בר' שמעון: מותר לו לאדם ליחנה בדבר השלום שנ' (ביאסית נ') "אביך צוה לפני מוחו לאמור: כה תאמרו ליוסף" (רמ"ב: יעקב לא צוה, אלא חס סנו מפני דרכי שלום). ר' נתן אומר: מצוה! שנ' (סמאל א' ס"ז ב') "ויאמר סמאל: איך אלך ושמע שאול והרגני ואמר ה' עגלה בקר תקח בידך ואמרת: לזבח לה" באחי. - ובי ר' יסמעאל חנא: גדול השלום שאף חקבה"ו סנה בו, דמעיכרא כתיב (בר' י"ח י"ב) "ואדוני זקן", ולבסוף כתיב (בר' י"ח י"ג): "ואני זקנתי".

(וע' בר' י"ח י"ג רמב"ם ד"ה ואני זקנתי)
מדרש הגדול: "עד אשר אבוא" היכן חזר לו? אלא מכאן אמרו: מותר ליחנה בדברי השלום. ר' נתן אומר: מצוה לסנות בדברי השלום, חנ' (סמאל א' ס"ז ב') "אין אלך ושמע שאול והרגני" ויאמר ה': עגלה בקר תקח בידך ואמרת: לזבח לה" באחי".

רמב"ם ד"ה עד אשר אבוא

רמב"ם: ד"ה עד אשר אבוא

1. הסבר את המושג "לסנות" המוזכר בדבריהם.
2. מדוע אין הגמרא (יבמות דלעיל) מנמקת את ההיתר "לסנות מפני השלום" בפסוקנו, אלא בחרה לה את הפ' חבבראחית נ'?
3. מדוע בחר ר' נתן להביא ראיה לדעתו (לסנות מפני השלום) מדברי נביאים וחנניה פסוקים מן החזרה (כגון פסוקנו והפסוק פסוק נ' או פסוק יח') ולא הביא ראיה מן החזרה?
4. כמה סונה הרמב"ם בדבריו עד "ורבוחינו ראוי" בהבנת פסוקנו מדעת חז"ל שבמדרש הגדול?

2. יד' ... ואני אתחלה לאסי.... עד אשר אבוא על אדוני סעירה

רמב"ם הלכות רוצח וסמירת הנפש פרק י"ב ר' ז' - ח' :

אסור לאדם לעבור תחת קיר נמוך או גדר רעוע או ליכנס לחורבה וכן כל כיוצא באלו משאר הסכנות אסור לעמוד במקומן, וכן אסור ליהודי להתחבר עם העכו"ם מפני שהם חסודים על ספיכות דמים ולא יחלוה עליהם בדרך... שאלו לאן אחת חולך, ירחיב לו את הדרך, כדרך שהרחיב יעקב לעשו, שנאמר "עד אשר אבוא אל אדוני סעירה".

רמב"ם ד"ה עד אשר אבוא החל מן "ורבוחינו ראוי" עד "ועוד להם מדרש".

1. הסבר את המלים "ירחיב לו הדרך"
2. מה חלקה שלמדו חכמינו לדורות מהנהגות יעקב עם עשו כאן?
3. מה בין הרמב"ם לרמב"ם בענין זה?

ד. ס"ו ויאמר עשו אציגה נא עמך מי העם... ויאמר: למה זה
מדרש לקח טוב: "ויאמר עשו אציגה נא" בקק ללותו ולא קבל עליה יעקב אבינו. אמרו רבוחינו: רבנו (רבי יהודה הנשיא) כל זמן שהיה מסתכל בפסוק זה ולא היה מניח את הרומיים ללותו, היה בטוב, פעם אחת לקח עמו רומיים, ללותו ולא הגיע לעכו עד שמכר פינס ילדו (=אדורת שלו, כי לקחו ממנו כל מה שבידו).

רמב"ם ד"ה למה זה אמר חן בעיני אדוני.

1. מה חלקה לדורות שלמדו כאן מהנהגותו של יעקב?
2. הסבר את המושג "פריסת גלות" שבדברי הרמב"ם?
3. למי התכוון כמלס"חזקן החכם?"